

Mr. Zwingli
Apologia.

(Tiguri, 1523.)

J &
4360

85
Rov

85
Rosa

HVLDRYCHI

ZVINGLII DE CANONE MIS

sa libelli Apologia, ad Theobal

dum Geroldseggium

Eremiti Suitensium

administrato

rem.

1523

Handwritten signature or mark

22,4527

OGIT ME INCONSVLTA in
dulgencia, ut quidam putant, quę ta
men inconſulta non fuit, quę admo
dum manifeſte intelliges uir celeberrime,
tã mature ac ferẽ in ipſo nixu,
hanc Apologiam dati ad te canonis
ſcribere. Sũt enim qui uereantur ne
quidam nomini noſtro addictiores,
eis, quę nos infirmis pia quadam in
dulgencia donauimus, peruicacius hereant:
quę tamen niſi prorsus aboleãtur, priſcam ſint
abominationem uelut poſtliminio reductura.
Ex his inter prima ponũt ueſtium ornaſ
tum, cuius tamen ipſi longe alias cauſas
prodũt, quę nos unquã agnouerimus,
qui in ea ſemper opinione fuimus, quod
ueſtiũ uſus harum (quas Chriſtus tulit)
contumeliarũ, eſſet adumbratio, ut uelum
quo nos caput obnubimus, ſimilitudo eſ
ſet eius ac expreſſio quod Chriſtus in
Caiphę domo uelatus per tulit, et reliqua,
quę nunc prætereire breuitatis ſtudium
iubet. Hic inquit, umbrę omnes præterierunt,
unde qui eis locũ dat, quid aliud facit
quod in Chriſto renatos Iudaicare? Si eas
ueſtes in quibus Euchariftiam prodi
trix auaricia hætenus uenundedit,
ſerues: quid aliud quod Chriſti plebem
hãc ſimplicitatem rursus ut oblationem
eſſe credat, inducis? Adhęc nos
in hunc modum reſpondemus. Recte ſane,
nam & ego noſcimus hunc uelatũ Moſen
redire, poſtea quod hilaris aperta quod
Chriſti facies adparuit, & quod quis
hic nõ nihil cauſari poſſem de horum
diſcrimine, quę futurorum umbra erãt,
& eorum quę præteritorum memoria.
Miſſis tamen his omnibus ingenuè
cedo, ueſtes eas prorsus omittendas
eſſe quibus hætenus uſi ſumus, modo
ſine diſcrimine id fieri queat. Si uero
periculi quid imineat, adſumantur
prius qui infirmi ſunt, clare quod
doceantur quid ueſtes ad rem fecerint,
quid quod niſi omittantur, ſequi
feſtinet. Ipſi enim (ut uerum fateamur)
dũ hæc de ueſtibus ſcripturi
exponderemus, uehementẽ perteſi
eramur ueſtes infirmis permittere.
Sed ne nihil donaremus, eas tum

concessimus, quas nunc anxie omittendas censemus, dū in
anibus ceremonijs fenestram diduci sentimus. Oramusq;
cunctos in Christo fratres, ne nostro nomini quicq; tribuāt,
sed omnia ad libram uerbi cœlestis expendant, cui si dissimilia
offenderint, reijciant. Nam in ecclesia dei edificare om-
nino statutum est opus, quod irruente igne mansurum sit
eiusq; uim contemptur; tale autem esse nullum potest, q̄ qd̄
super fundamentum quod Christus est, excitatur; qui & Pro-
phetarum & Apostolorum edificium sustinet.

Secundo, uerentur ne perisse cantiones, puta, Introitus ^m
Gloria in excelsis deo, reliqueq;, ueluti remore quēdam, pu-
re nascentem Christianismum detineant, in posterumq; cere-
monijs prædam faciant. Ad quod ferè idē qd̄ prius dicimus,
q̄uis hic non sit tam anxie festinandum, modo sine intermis-
sione incedamus, sicut in uestium antiquatione, si ea solum-
modo cantemus quę ex sacris sunt literis prodita. Protinus
tamen Epistolam uelim Euangeliumq; ea lingua legi quę
uulgo intelligitur, ac si fieri à principio potest, succedat can-
tui quoq;, uerbi dei enarratio, sin minus, ferendę sunt aliquā
diu suaues istę luscinię quę à cantu temperare nequeūt, mō
cœlestia unice modulentur, donec uerbo dei omnia perurum
pere possimus. Quod sicubi carminum tumultum, etiā Pro-
phete quo ad am infestum, Amos. 5. inter initia deserere citra
turbam datur, mittatur, nam quicqd̄ hic dictum à nobis est,
ppter imbecilles dictū est, quemadmodū non uno loco testa-
ti sumus, paci enim studemus sed Christianę, infirmis seruis
uimus, sed eis quos spes est cōualituros, importunitati quor-
rundam cedimus, sed tantopere donec incōsulti frangantur
impetus. Nec enim ignoramus Pauli ad Ephes. 5. & Colofs.
3. uerba de psallendo canendoq; in cordibus, nihil auxiliij fer-
re his qui cigneos cantus suos eis tuentur. In cordibus enim
inquit, non uocibus. Sic igitur psalmi laudesq; dei tractandi
sunt ut mentes nostrę deo canant, neq; hic Latinis tantum lo-
quendum est aut Gręcis (Christus enim nec Scytha est, nec
Achiuis) sed omnibus qui nomen dederunt Christo. Faces

A ii

fat igitur quanto cyus fieri potest, è templis hoc barbarum murmur, quod ne hi quidem intelligunt, qui se hoc nomine uenditant. Nihil enim pudebit eam linguam barbaram adpellare, quam uulgus non intelligit, quum Paulus aliena uerba ambitiose detonantem barbarum uocet, modo ad edificationem omnia fiant, non ad destructionem, aut ruinam.

Postremo, preces eas quas ante Christi actionem posuimus, ita exhibent, ut lese maiestatis propemodum insimulent, quod eas huc inducere simus ausi. Huiusque iudicij sui causam reddunt, quod Christus orationem nullam premisserit, sitque peccatum quicquid Deus ipse nec uerbo nec facto docuerit. Hic equos iudices adpello, si hac in re quicquam peccaui, emendabo: Si contra, equum erit istos clamori parcere, qui inaudita causa pronunciarunt, sententiamque mutare. Primo itaque admoneo ut diligenter considerent, quoties tandem in nostro de canone misse libello cauerimus, ne quisque hic legem sibi prescriptam esse putet, cumque id crebris inuenerint, agnoscant iniuriam se tam repente ad calumniandum profilijisse, prefertim cum omnem precipiendi suspicionem his duabus rationibus potissimum represserimus, quod eo loco non simus qui precipere liceat, Nos enim quid sumus: et quod omnis opera nostra in dicto libello huc tendit, ut quisque uideat sibi licere precari iuxta coelestis spiritus adspirationem, neminem enim huc accessurum arbitror, qui non prius mentem anxie perlustraret, quanta sit in ea fides, quanta inueniende alimonie spes, quantus denique cum filio dei anime sposo, coniungendi ardor. Hanc animi siue meditationem, siue deliberationem, nos aliud esse non putamus quam orationem, cumque alij hanc in sinu effundant, nos ne imbecilibus uspiam deessemus, palam id fecimus. At dicunt isti: Maiore opus est fide, quam ut oratione speremus aliquid confici posse. Idem ego sentio, neque enim ex dictis nostris expiscari posse arbitror, quod hac in re quicquam humane actioni tribuam, quamuis eam fidem quam hic exigitis, iam inde ab exordio creationis petita materia excitare conemur, non enim equa est omnium fides, & hec orationes quod

aliud sunt q̄ fidei stimuli? Qd̄ si qui sua sponte currunt, cur-
rant, precor amplius. ac nos cum imbecillibus antevertant,
lucrentur calcaria, non inuidebimus, nos interim languidis
ores ad eam mensuram extimulabimus quam isti iā tenent.
Peccatum autem esse quicquid deus nec uerbo nec facto doc-
uerit, facile admisero, nam ut solus bonus est, ita bonum ab
alio q̄ ab eo, pficisci nequit. Verē, Quid queso à nobis per
uniuersas! quatuor orationes istas dictum est, quod à uerbis
sacris alienum sit? cupiam unicum iota ostendi qd̄ non sit ex
celesti thesauro depromptum, quāq̄ alijs uerbis, quo omnia
fierent tum planiora tum magis obuia. Sed reclamant, Esto
nihil à uerbo dei alienum dixeris, aductamen isto loco oras-
ri nihil debuit, q̄ oratio dominica, & hoc quod tu oratione
tentas, nempe fidem infirmorum excitare: uerbi dei prædica-
tione fieri oportebat. Ad hæc sic respondemus: Ego à uobis
discere cupio, ubi deus præceperit preter orationem domini-
cam nihil orandum esse. Nonne Mosi, Isaie, Manassi, Dauid
alijsq̄ prolixas orationes licuit effundere? Nonne Paulus ora-
uit ut colaphi humilitatis custodes à se auferrentur? Et Chri-
stus ipse calicem passionis deprecatus est: qui omnium pes-
tēdi copiam fecit, cum diceret: Quicquid petieritis patrem
in nomine meo, dabit uobis. Modo ea petamus quæ illi das-
se indecorum non sit, nam & Apostoli aliquando precati sūt
ut eis fidem augetet, quod ipsum in oratiōe dominica (ut ar-
bitror) non continetur. Quod ad prædicationem adtinet, ite-
rum uobiscum sentio, uerum quanti refert, siue orationem
adpelles q̄ in eum solūmodo usum profers ut mētes excites,
siue prædicationem dūmodo idem intendas? Et ut non nihil
in uos regeram, Vnde sacrarū literarū pbabitis sermonē a te
ire synaxim oportere? Qd̄ si factum Christi attuleritis, coges
mini post esum corporis & sanguinis, sermonem habendū
esse concedere, nam Christus hūc prolixum sermonem (quē
Ioannes scripsit) post corporis sanguinisq̄ sui conuiuium
habuit. Verum ne cuiq̄ occasionem contendēdi prebeam,
paucis expediam quid de hac controuersia sentiendum sit.

A iiii

Sicut nullis sumus circumscriptiōibus aut circumstantiis alligati, sic neque eis que circumstantias comitantur, rebus. Sequitur autem personę circumstantiā ordo, ut igitur per Christum ab omni sumus persona liberati, ita & ab ordine qui personam comitatur. Non Hercle ita ab ordine ut eum non debeamus in actionibus cunctis seruare, sed quod ordo in nostra potestate sit quemadmodum & persona, locus & tempus, que nunc testimoniis probare non est locus. Cuius igitur, tum priuato, tum ecclesię, integrum est, uel multis uel paucis orare, Quis enim uetabit ne tu noctes totas ad hanc mensam accessurus in meditatione sacrarum literarum teras: aut ne quę breuissimis totius ecclesię deuotionem excites, conceptisque uerbis, que tamen aliud non resipiant quę dei uerbum cunctorum mentes expies. Nam cum Christus mandaret discipulis ut primum in ciuitates ingressi, opportunos hospites quęrerent, non ita ad ordinem propterea quod primum, dixit alligauit, ut si se prius occasio docendi obtulisset, non eam protinus arriperent. Sic & hic uidemus nos nullo Christi precepto ad hunc uel illum ordinem alligatos esse. Christus a cena corpus & sanguinem suum prebuit. Paulus rescindit cenam & iubet domi edere. Christus in cenaculo prebuit hunc cibum. Paulus in templo nimisrum frequenti ecclesię. Christus completo conuiuio docuit, nos ante docemus. Cur igitur non liceat in locum cęne orationes subrogare: atque hoc (ut diximus) pro arbitrio cuiusuis uel priuati uel ecclesię, salua tamen semper integraque Christi actione, cui uis nulla facienda est, queque rursus circumscriptiōi nulli addicta est. Si usus exigat, omitti possunt & sermo & oratio, cęna & ieiunium, sed non possunt omitti sacra uerba. Cum uero ad tam admiranda mysteria non queuis mens intrepide accedat, arbitrati sumus, haud contemnendum opere precium facturos, si tremantes oratione ad Christi regulam exacta, animaremus, quę uti, ut cuique liberum est, ita & negligere. Nihil igitur cause reliquę esse puto, cur merito queri possint has orationes a nobis esse editas. Nam si Christo consonę sūt, ac ipsi ab ordine solū abhorrent, omittāt, si contra alienę a

Christo sunt, ostendant hoc & quicquid peccatum est, scri-
ptis refellant. Nūq̄ enim hoc è manibus eripient, ut non lice-
at, sicut Paulus orandi quoq̄ copiam in omni loco fecit, sic
ante omnem actionem quantumcūq̄ & quibus uerbis uo-
les, modo à Christo non alienis, orare. Cum igitur hac in re
quod ad orationes adinet peccasse conuinci, nō possimus.
obsecro cunctos qui Christi sunt, ut diligenter caueant ne se
spiritū contentionis & dissensionis artibus suis circūuenire
patiātur, in pace enī uocauit nos deus, crebrōq̄ uoluent qd̄
scientia inflat, sed caritas edificat. Et q̄ in sapiēdo quoq̄ mo-
dus seruāndus est, ne scilicet sapiamus plus q̄ oportet, sed ad
sobrietatem. Lubens ac uolens hanc satisfaciunculā tumul-
tuarie effudi, maxime ut omnibus manifestum facerem, ni-
hil me uestium hypocrisi tribuere, neq̄ probare barbarum,
hoc est, ignotum in ecclesijs, etiam sacrarum literarū, cantū,
ne nostra indulgentia quisq̄ quereretur tandem se deceptū
esse. Perstrinximus obiter interi eos quoq̄ qui nodum (qd̄
dicitur) in scirpo querūt, uitio uertētes, quod iure uerti huc
non potest, presertim qum omnia exceptionibus necessarijs
probe uallauerimus. Quę omnia, obsecro ut omnes

boni consulant, & hoc unum agant, ut Christi
gloria, nō nostra amplietur. Seruet
ecclesiam suam Christus. Et
tu quoq̄ Theobalde frater
in Christo colende
uale

ex Tiguro. 9. die Octobris. M. D. XXIII.

Cl
pr
ar
an
ka
qu
ob
f
k
fo
tu
hi
ho
ho
cl
di
no

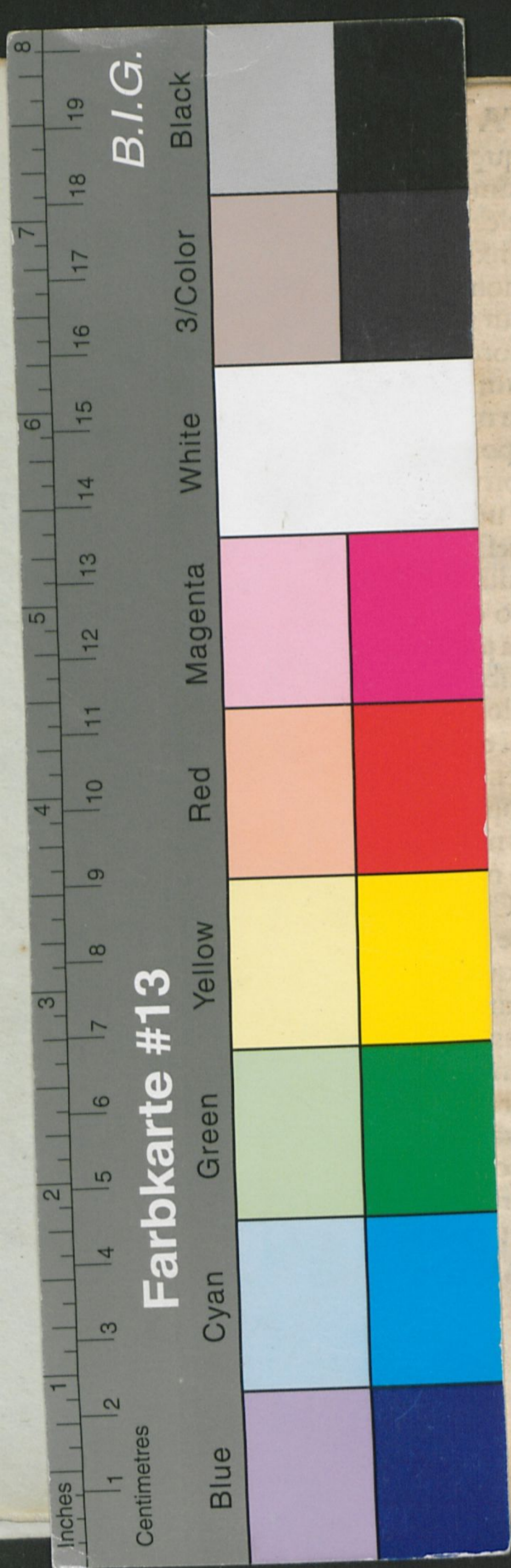
24
Op 4360

(X 2210951)

Ho 311

m

HVLDRYCHI

ZVINGLII DE CANONE MIS

ſæ libelli Apologia, ad Theobal

dum Geroldſeggium

Eremiti Suintensium

adminiſtrato

rem.

1523

L2,4527

